

HELT ENKELT-HÄNG

NYHETSBREV TILL FÖRETAG MED HÄNGAVTAL
FRÅN BYGGNADS STOCKHOLM-GOTLAND

TEKNIKINSTALLATIONS-
AVTALET VVS & KYL

JUNI 2023

Målet är en stabil och bra marknad

TIA-AVTALET är överenskommet och underskrivet. Det samma gäller för Byggnads andra kollektivavtal. Det har varit hårda förhandlingar men äntligen är vi i mål.

DET FINNS för och nackdelar med de underskrivna avtalen. Och det är tydligt att vi inte alltid är överens. Men något som du, jag och alla andra i vår bransch borde vara överens om är viljan att stänga ute alla kriminella företag som tagit sig innanför staketet. Byggbranschens framtid är vårt gemensamma ansvar och nu, med de nya avtalen, ställer sig äntligen arbetsgivarorganisationerna sig bakom det.

SVENSK BYGGKONTROLL blir vårt gemensamma verktyg för att få bort de kriminella företagen. Ett verktyg som hjälper oss att kontrollera företag och underentreprenörer på facklig tid. Det gynnar oss alla. Nu när inflationen är hög och beställare vill betala så lite som möjligt, är Svensk Byggekontroll viktigare än någonsin.

VÅRT GEMENSAMMA mål måste vara en bra och stabil marknad, med mycket arbete. Vi ska aldrig acceptera osund konkurrens mellan företagen. Ett seriöst företag kan aldrig slåss bland de lägsta anbudena.

Byggnadsarbetare ska vara anställda i seriösa företag där avtalsenliga förutsättningar är en självklarhet.

TOMAS KULLBERG
ORDFÖRANDE
BYGGNADS
STOCKHOLM-GOTLAND

Nytt avtal för Teknikinstallationsavtalet VVS & kyl

Efter varsel om strejk och tuffa, långa förhandlingar har Byggnads och Installatörsföretagen kommit överens om ett nytt kollektivavtal för installationsbranschen. Avtalet gäller i två år och omfattar bland annat starkare regler när underentreprenörer ska anlitas och en helt ny kontrollfunktion: Svensk Byggekontroll.

Avtalet i korthet

Lön och ersättningar

■ Löneökningar enligt märket på 7,4 procent delat på två perioder:

■ *Från maj 2023:* Utgående lön för yrkesarbetare höjs med 9,24 kr/tim alternativt 1 607 kr/månad. Grundlön höjs till 189,50 kr/tim alternativt 32 973 kr/månad.

■ Extra pensionsavsättning med 0,1 procent

■ *Från maj 2024:* Utgående lön för yrkesarbetare höjs med 7,39 kr/tim alternativt 1 286 kr/månad.

Grundlön höjs till 197 kr/tim alternativt 34 278 kr/månad.

■ Extra pensionsavsättning med 0,1 procent.

Arbetslivskriminalitet, fusk och utnyttjande

■ Överenskommelse om att inrätta den branschtäckande kontrollfunktionen Svensk Byggekontroll, för att effektivt kontrollera att företag och underentreprenörer följer lagar och avtal.

■ Företaget måste förhandla med Byggnads vid anlitan av underentreprenör och bemanningsföretag.

Arbetsmiljö och hälsa

■ Alla duschar i personalutrymmen ska ha lås. Låsta utrymmen ska vara på plats senast om fem år, annars kan företaget få betala skadestånd.

Läs mer på sidan 2
Avtalet i detalj, se sidan 5

Ska vi kunna bygga allt som behöver byggas kan vi inte stänga ute - eller skrämna bort - stora delar av arbetskraften.

Alla tjänar på en jämställd byggbransch

För att alla ska må bra på jobbet behöver branschen förändras, både i den fysiska, psykosociala och organisatoriska arbetsmiljön. Idag är det inte jämställt på våra arbetsplatser.

En jämställd byggbransch är ett av Byggnads grunduppdrag. Vårt mål är att perspektivet alltid ska finnas med när vi utvecklar våra kollektivavtal och i det löpande arbetsmiljöarbetet.

Planen för en [jämställd byggbransch](#) finns på [Byggnads.se](#).

Endast 1,8 procent av Byggnads medlemmar är kvinnor.

Hur jobbar ni på ditt företag mot machokultur och för jämställdhet? Hur tänker ni för att fler kvinnor ska vilja jobba hos er?

Hjälp oss till sunda och trygga byggarbetsplatser!

Här kan du lämna tips till Fair Play Bygg om du misstänker brottslig verksamhet i byggbranschen.

[Fairplaybygg.se](#)

Byggnads avtalssekreterare Torbjörn Hagelin och förbundsordförande Johan Lindholm utanför Näringslivets hus, när förhandlingarna för det första av Byggnads fem kollektivavtal - Byggavtalet - startade den 14 februari. TIA-avtalet blev klart den 24 maj.

Avtal klart för VVS- och kylinstallatörer

Byggnads och motparten Installatörsföretagen har enats om ett nytt avtal för Teknikinstallationsavtalet VVS & Kyl - och Byggnads drog tillbaka sitt strejkvarsel.

DET NYA AVTALET innehåller bland annat en löneökning enligt märket på 7,4 procent och starkare regelverk vid anlitande av underentreprenörer.

- Det känns väldigt bra att den svenska modellen fortsätter att leverera och att vi lyckades enas om ett bra avtal utan att behöva ta till strejkvapnet. Nu har vi hittat en väg framåt som ska göra det lättare att stänga ute fuskande företag. Det här är en framtidsbransch och det

är de seriösa bolagen som erbjuder bra villkor som ska få jobben, säger Johan Lindholm, Byggnads förbundsordförande.

- Tack vare enigheten och stödet från våra medlemmar har vi fått till ett riktigt bra avtal. Nu blickar vi framåt och fortsätter lägga all kraft på att säkerställa ordning och reda i branschen och mota ut alla fuskande företag. Det är ett arbete som aldrig tar slut, säger Torbjörn Hagelin, Byggnads avtalssekreterare.

Det här är Svensk Byggkontroll

- Specialutbildning för Byggnads anställda och förtroendevalda samt möjlighet att kontrollera företag och underentreprenörer på facklig tid.
- Tillsynsavgift från hängavtalsbundna företag som oavkortat går till kontroller av företag.
- Partsgemensam grupp som bedömer och hanterar kriminella företag som upptäcks.

Dags att utbilda en lärling

Trygga återväxten
för framtiden
- utbilda en lärling!

Skolorna slutar och en ny generation byggnadsarbetare ska välkomnas in i branschen. Här har du som företag med kollektivavtal "första tjing" att kunna ta emot och utbilda en lärling i sitt yrke. Ta chansen!

DITT FÖRETAG kan hjälpa en ungdom att bli färdigutbildad byggnadsarbetare och få ett yrkesbevis. Gymnasieskolorna vill mer än gärna ha kontakt med lokala företag som kan tänka sig att vara en viktig del för framtida yrkesarbetare.

Det gäller allt från praktikplatser (APL) under skolgången till att efter gymnasiet kunna ge en anställning som leder fram till yrkesbevis/certifikat för lärlingen.

- Det är en bra möjlighet för att trygga återväxten i ditt företag och att utveckla företaget inför framtida projekt och utmaningar. Så ta chansen och utbilda en lärling - och

trygga återväxten för framtiden, säger Magnus Lindell, som arbetar med yrkesutbildningsfrågor.

VILL DU läsa om regler för lärlingars lön, yrkesvillkor och hur utbildningen ska genomföras finns det i kollektivavtalen. Du hittar dem på [Byggnads.se](https://byggnads.se), sök på Kollektivavtal.

LÄS OM de olika utbildningarna på webben.

Bygg/maskin byn.se

VVS vvsyn.se

Plåt pvf.se

Glas gbf.se

Lön för ungdomar på feriearbete 2023

Elev som genomgått årskurs 1	98,50 kr
Elev som genomgått årskurs 2	109,50 kr
Elev övrig	85,00 kr

Semesterersättning tillkommer.

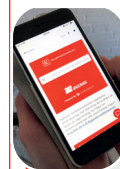
Förebygg risken för bullerskador

Många arbetar varje dag i bullriga miljöer, något som kan leda till allvarliga hörselskador som tinnitus och nedsatt hörsel. Bullerguiden är ett kostnadsfritt stöd för företag i arbetet med att minimera riskerna med buller.

Guiden innehåller fakta om hälsorisker och lagstiftning på området samt stödmaterial i form av checklistor och verktyg för praktisk vägledning i arbetsplatsens systematiska arbete med buller.

Bullerguiden är framtagen av Prevent tillsammans med IF Metall, Teknikföretagen, Industriarbetsgivarna, Byggnads och Byggföretagen.

Bullerguiden går att ladda ner på prevent.se/buller.

Kolla om ett företag har kollektivavtal

■ Här kan du enkelt se om företag har kollektivavtal med Byggnads, hur många avtal företaget har och vilka avtal det är.

[Byggnads.se/kollektivavtalskollen](https://byggnads.se/kollektivavtalskollen)

Funderar du på en lärling - vi berättar gärna mer!

Hör av dig till oss på Yrkesutbildning:

Ring Stefan Axelsson 010-601 12 51, Magnus Lindell 010-601 11 71, Elin Sohlin 010- 601 11 97

Eller mejla 01larling@byggnads.se

Tema för Arbetsmiljöverket 2023: Riskbedömning räddar liv

Varje år vecka 43 har Byggnads Arbetsmiljöverket där skyddsombud i hela landet gör extra kontroller på arbetsplatserna. I år fokuserar vi på riskbedömningar i planeringsarbetet.

Planera bort riskerna!

- Vi vet att ohälsa och olyckor kan förebyggas genom god planering och riskbedömningar i ett tidigt skede. För att göra våra arbetsplatser säkra och främja ett hållbart arbetsliv och en bra arbetsmiljö genomför vi extra kontroller under Arbetsmiljöverket.
- Det är arbetsgivarens ansvar att se till att du har en säker arbetsmiljö.
- Du har rätt att medverka i planeringen av ditt eget arbete.
- Din arbetsgivare har skyldighet att undersöka, riskbedöma och åtgärda din arbetsmiljö tillsammans med skyddsombudet.
- Innan arbetet startar ska du ha fått instruktioner om hur risker minimeras.

Arbets-skador måste anmälas

Har det hänt en olycka på ditt företag? Eller har det varit nära att hända något allvarligt? Kanske misstänker en anställd att den har drabbats av en arbetssjukdom?

Som arbetsgivare är det alltid ditt ansvar att anmäla arbets-skador till Försäkringskassan/Arbetsmiljöverket. Här kan du läsa mer om hur du gör.

DEN ANSTÄLLENDE ansvarar inte för att anmäla en arbetsskada till Försäkringskassan eller Arbetsmiljöverket - utan behöver bara berätta för sin närmaste chef vad som har hänt.

DET ÄR du som arbetsgivare som ska anmäla arbetsskador till Försäkringskassan/Arbetsmiljöverket.

Använd e-tjänsten "Anmäl arbetsskada", som finns på webbplatsen anmalarbetsskada.se

Välj vilken typ av arbetsskada du ska anmäla. Vid en allvarlig arbetsplatsolycka ska händelsen även anmälas till Arbetsmiljöverket, det gör du på samma ställe.

GÖR GÄRNA anmälan tillsammans med den som har drabbats och ha helst med skyddsombudet, så att ni är överens om vad som har hänt och vad du kommer att skriva i anmälan.

Länkar/kontakt
anmalarbetsskada.se
afaforsakring.se
 Arbetsmiljöverket tel 010-730 90 00
 Afa försäkring tel 0771-88 00 99

Var noggrann när du fyller i anmälan och beskriver händelsen.

Du kommer få en pdf-fil när anmälan är skickad.

Skriv ut en kopia på

anmälan och lämna till den som har drabbats, eller spara filen i datorn och mejla filen till den drabbade.

Om du behöver hjälp med att fylla i anmälan, kan du ringa Arbetsmiljöverket, tel 010-730 90 00.

HAR ARBETSSKADAN medfört sjukfrånvaro, merkostnader och så vidare, ska skadan anmälas till Trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA) hos Afa Försäkring.

Här är du som arbetsgivare inte skyldig att anmäla, utan du ska bara informera den anställda om att det kan finnas försäkring via Afa Försäkring. Hänvisa till Afa Försäkrings kundtjänst för mer information eller till deras webbplats afaforsakring.se för att göra anmälan.

Rätt uppgifter?

För att du inte ska missa information från Byggnads behöver vi ha rätt kontaktuppgifter till dig.

Du kan själv ändra dem på [Byggnads.se/mina-sidor](https://byggnads.se/mina-sidor)
 Logga in som arbetsgivare.

HELT ENKELT-HÄNG

NYHETSREVIJ FRÅN
 BYGGNADS STOCKHOLM-GOTLAND

REDAKTÖR:
TEXT, FOTO & LAYOUT:
 Inger Fagerberg,
inger.fagerberg@byggnads.se

ANSVARIG UTGIVARE:
 Tomas Kullberg, ordförande,
tomas.kullberg@byggnads.se

Stockholm-Gotland
BYGGNADS

Information till hängavtalsbundna företag

Teknikinstallationsavtalet VVS & Kyl.

Teknikinstallationsavtalet VVS & Kyl 2023-05-01 – 2025-04-30.

Innehållsförteckning

Avtalsperiod och löneperiod.....	2
Löneökningar	2
Arbetstid	2
Extra pensionsavsättning	3
Löner	3
Lönetableller.....	7
Granskningsuppgifter	11
Svensk Byggkontroll.....	11
Bilaga 2 Utbildningsavtalet.....	12
Bestämmelser för lärling.....	13
Bestämmelser för företagslärling.....	14
Bilaga 6 In- och utlåning mellan företag.....	20
Bilaga 7 Anlitande av underentreprenörer.....	22
Bilaga 9 Arbetsmiljöavtal.....	27
Bilaga 12 Överenskommelse om personalutrymmen på arbetsplatser	27

Avtalsperiod och löneperiod

Avtalsperioden gäller fr o m den 01-05-2023 t o m den 30-04-2025

Revisionsperiod 1	2023-05-01 – 2023-04-30
Revisionsperiod 2	2024-05-01 – 2025-04-30

Löneökningar

Yrkesarbetare som avlönas med fast lön

Utgående lön höjs med:

2023-05-01– 9,24 kr/tim	1607 kr/mån
2024-05-01– 7,39 kr/tim	1286kr/mån

Arbetstid

§ 3 Mom 2.3 Arbetstidens förläggning

Nuvarande § 3 Mom 2.3 får ny lydelse enligt nedan

Ny text

Om inte annan överenskommelse träffats eller om produktionsförhållandena så motiverar, förläggs den ordinarie arbetstiden enligt följande:

- kylverksamhet: måndag–fredag kl. 06.00–18.00
- VVS-verksamhet o.dyl.: måndag–fredag kl. 06.00–18.00
- serviceverksamhet i VVS-verksamhet o.dyl.: måndag–fredag kl. 06.00– 18.00
- anställda knutna till butiksrörelse i VVS-verksamhet o.dyl.: måndag– fredag kl. 06.00–18.00 samt lördagar mellan kl. 07.30 och 15.00.

§ 3 Mom 2.6 Obekväm arbetstid

För ordinarie arbetstid förlagd före eller efter de tidpunkter som anges i mom 2.3 – och som inte utgör overtidsarbete – utges tillägg för obekväm arbetstid (Ob-tillägg). Ersättningen beräknas enligt nedan:

- utgående månadslön dividerad med nedanstående divisor

alternativt

- utgående timlön multiplicerat med nedanstående procent

	Tidpunkt	Divisor	Procent
1	Efter ordinarie arbetstid från kl. 18.00	678	26
2	Efter kl. 21.00	452	38

§ 3 Arbetstid Mom 6 Raster

Nuvarande § 3 Mom 6 får ny lydelse samt tillförs en anmärkning enligt nedan

Ny text

Rasterna är 1–3 per dag. Rasternas längd och förläggning fastställs efter överenskommelse och ska vara tillfredsställande med hänsyn till arbetsförhållandena.

Anmärkning

En rast är ett avbrott under arbetsdagen som arbetstagaren fritt förfogar över. Denne kan då välja att lämna arbetsstället. Under rast/raster uppbär arbetstagaren inte lön och tiden räknas inte som arbetstid.

Enligt Arbetstidslagen ska rasterna förläggas så att arbetstagaren inte utför arbete mer än fem timmar i följd.

Observera att arbetstidsmättet alltid ska hållas.

En paus är ett kortare avbrott/uppehåll (toalettbesök, dricka vatten etc.) från arbetet där arbetstagaren inte får lämna arbetsstället. Under pauser uppbär arbetstagaren lön och tiden räknas som arbetstid.

Exempel

Om arbetstiden för arbetstagaren är förlagd mellan 07.00 -16.00 har arbetstagaren alltså en (1) timma till sitt förfogande för rast under dagen.

Extra pensionsavsättning

Överenskommelse träffas om en ny extra pensionsavsättning om 0,1 % från och med 1 maj 2023 och med 0,1 % från och med 1 maj 2024. Avsättningen är en kompletterande premie enligt § 4 a bestämmelser för Avtalspension SAF-LO

Detta innebär att på avtalsområdet under avtalsperioden görs en extra pensionsavsättning om totalt 1,4 % och att detta gäller även arbetstagare som är under 25 år. Arbetstagare som är yngre än 25 år kan inte välja familjeskydd.

Parterna är överens om att extra pensionsavsättning ska omfattas av reglerna för premiefrielse vid viss frånvaro (föräldraledighet och sjukdom). Kostnaden för premiefrielsen belastar kollektivt alla försäkrade enligt gängse principer.

Löner

§ 5 Löner

Nuvarande § 5 justeras enligt nedan. Övriga moment kvarstår oförändrade.

Ny text

Mom 2 Indelning av arbetstagare

Arbetstagare avlönas enligt indelning nedan:

- yrkesarbetare
- lärlingar/företagslärling
- övriga arbetare, som inte uppfyller kraven för yrkesarbetare
- Den närmare indelningen framgår av följande moment.

Mom 3 Yrkesarbetare

Yrkesarbetare är den som uppfyller de krav som anges i detta moment och som dessutom på egen hand fullständigt efter ritning och lämnade instruktioner kan utföra förekommande arbetsuppgifter inom sitt yrkesområde. Vid utförande av arbete inom sitt kompetensområde har yrkesarbetare rätt till lön enligt

Lönebilagan -Tabell A

Arbetare som har uppfyllt kraven enligt första stycket och då avlönats enligt Tabell A avlönas enligt steg 3 i Tabell D om kraven inte längre uppfylls.

Anmärkning

De två kriterier som anges för yrkesarbetarstatus ska tillämpas sakligt. I enlighet härmed får arbetsgivaren inte låta sänka en yrkesarbetares lön enligt denna bestämmelse utan att fullgoda skäl föreligger för åtgärden.

Avser en arbetsgivare att fatta ett sådant beslut som anges ovan ska det föregås av förhandling med MB-grupp enligt 11 § MBL.

VVS-montör, Industrirörmontör, VVS-isolerare, Isoleringsplåtslagare

Krav: Genomgången utbildning enligt utbildningsavtalet.

Sprinklermontör

Krav: Genomgången utbildning enligt utbildningsavtalet eller kompetens enligt de så kallade övergångsbestämmelserna.

Kyltekniker/kylmontör

Krav: Certifikat enligt EG 303/2008 och mer än 5 års yrkeserfarenhet.

Rörsvetsare

Krav: Två års erfarenhet av svetsnings- och montagearbete inom branscher som omfattas av Teknikinstallationsavtalet samt erhållit IW-diplom eller godkänd svetsarprövning enligt SS-EN ISO 9606-1, SS-EN 287-1 eller SS-EN 1418.

Anmärkning

Rörsvetsare har rätt att få en kopia av intyg på svetsarprövning samt erhåller originaldokumentet när anställningen avslutas på grund av arbetsbrist.

Montagearbetare

Krav: Tre års arbete med maskinmontering, transport och lyft av tyngre komponenter, och/eller med svetsning enligt gällande standard och montage av stålkonstruktioner för industrianläggningar.

Specialarbetare

Krav: Tre års arbete inom sitt specialområde.

Till gruppen specialarbetare hänförs ventilationsmontör, värmemontörer, reliningstekniker inom fastighet, verkstadsarbetare, tak- och fasadisolerare, lagerarbetare, chaufförer, rörmärkare, fartygisolerare, kyl- och frysrumsisolerare, sprut- isolerare, kranförare, klenrörsmontörer, elektriker, injusterare och andra specialyrken.

Anmärkning

Yrkeskategorin specialarbetare ska verka stödjande till företagets huvudverksamhet. Företag kan dock, efter godkännande från centrala parter, ha en huvudverksamhet som utförs av yrkeskategorin specialarbetare. Detta under förutsättning att verksamheten faller inom avtalets tillämpningsområde.

Mom 4 Lärlingar/företagslärlingar

Lärlingar samt företagslärlingar som omfattas av utbildningsavtalet avlönas enligt
Lönebilagan - Tabell B

Mom 5 Övriga arbetare, som inte uppfyller kraven för yrkesarbetare

Arbetstagare som ännu inte uppfyller kraven för respektive yrkesarbetarroll avlönas enligt Tabell D med placering enligt nedan.

- Yrkesarbetarroll som omfattas av utbildningsavtalet – Steg 3, Tabell D
Installatörsföretagens medlemmar kan efter överenskommelse med Byggnadsregion, även tillämpa steg 1 och 2 i Tabell D under arbetstagares provanställning.
- Yrkesarbetarroll som inte omfattas av utbildningsavtalet –
Aktuellt steg i Tabell D

Från ovan undantas yrkesarbetarrollen kyltekniker/kylmontör där arbetstagare som ännu inte uppfyller kraven avlönas enligt Tabell C. Se även Mom 8 angående tillgodoräknande av tid.

(Anmärkning till § 5 Mom 5 kvarstår oförändrad)

Mom 8 Tillgodoräknade av tid – kyltekniker/kylmontör

(Mom 8 kvarstår i övrigt oförändrad)

Mom 9 Bibehållen lön

Bibehållen lön utgörs av ordinarie tim- eller månadslön för aktuell tidsperiod.

Vid ackord kan företaget och Byggnadsregion eller, efter delegation, MB-gruppen på företaget, träffa överenskommelse om sättet att beräkna bibehållen lön för arbetstagare som arbetar på ackord.

Om ingen sådan överenskommelse träffats gäller följande:

För arbetstagare som ingår i ackordslag eller ensam har ackord beräknas bibehållen lön som en genomsnittslön baserad på arbetad tid under de senaste 6 månaderna. Denna nivå gäller under de kommande 6 månaderna vid bibehållen lön. Om arbetstagaren inte har arbetat under 6 månader beräknas genomsnittslönen på den tid som arbetstagaren har arbetat.

Parterna noterar att företag som tillämpar tidigare reglering har rätt att fortsätta med detta utan överenskommelse.

Ny § 5 Mom 9 renderar i följande följdändringar där nuvarande text, som motsvarar innehållet i det nya momentet, ersätts med hänvisning till § 5 Mom 9. Utöver följdändringar tillförs § 4 Mom 8.2 motsvarande anmärkning.

§ 4 Mom 1 Helglön för timavlönade

Nuvarande andra anmärkning får ny lydelse enligt nedan.

Bibehållen lön beräknas enligt § 5 Mom 9.

§ 4 Mom 5.4 Sjuklön

Nuvarande anmärkning får ny lydelse enligt nedan.

Bibehållen lön beräknas enligt § 5 Mom 9.

§ 4 Mom 7.1 Permission Allmänt

Nuvarande anmärkning får ny lydelse enligt nedan.

Bibehållen lön beräknas enligt § 5 Mom 9.

§ 4 Mom 8.2 Graviditetslön

Momentet tillförs en anmärkning med följande lydelse.

Bibehållen lön beräknas enligt § 5 Mom 9.

Bilaga 4 § 10 Fackligt kontaktarbete

Nuvarande anmärkning får ny lydelse enligt nedan.

Bibehållen lön beräknas enligt Teknikinstallationsavtalet VVS & Kyl § 5 Mom 9.

Bilaga 5 § 3 d) bibehållna anställningsförmåner

Nuvarande anmärkning 1. får ny lydelse enligt nedan.

Bibehållen lön beräknas enligt Teknikinstallationsavtalet VVS & Kyl § 5 Mom 9.

Bilaga 9 § 6 Årlig skyddsombudsdag

Nuvarande anmärkning får ny lydelse enligt nedan.

Bibehållen lön beräknas enligt Teknikinstallationsavtalet VVS & Kyl § 5 Mom 9.

Lönetabeller

VVS Övriga Arbetare 2023-05-01		
Fördelningstal	Höjning kr/tim	Höjnings kr/mån
0,65	6,00	1045
0,75	6,93	1206
0,90	8,31	1447

VVS Övriga Arbetare 2024-05-01		
Fördelningstal	Höjning kr/tim	Höjnings kr/mån
0,65	4,80	836
0,75	5,54	964
0,90	6,65	1157

VVS Anställda under utbildning och företagslärlingar 2023-05-01		
Fördelningstal	Höjning kr/tim	Höjning kr/mån
0,25	2,31	402
0,30	2,77	482
0,35	3,23	563
0,40	3,70	643
0,50	4,62	804
0,60	5,54	964
0,65	6,00	1 045
0,75	6,93	1 206
0,80	7,39	1 286
0,90	8,31	1 447

VVS Anställda under utbildning och företagslärlingar 2024-05-01		
Fördelningstal	Höjning kr/tim	Höjning kr/mån
0,25	1,85	321
0,30	2,22	386
0,35	2,59	450
0,40	2,96	514
0,50	3,70	643
0,60	4,43	772
0,65	4,80	836
0,75	5,54	964
0,80	5,91	1 029
0,90	6,65	1 157

Kyla: Övriga tekniker/montörer	
Fr.o.m. 2023-05-01	Höjning kr/mån
0 - 1 år	21 762
1 - 2 år	23 081
2 - 3 år	24 070
3 - 4 år	26 378
4 - 5 år	28 357

Kyla: Övriga tekniker/montörer	
Fr.o.m. 2024-05-01	Höjning kr/mån
0 - 1 år	22 623
1 - 2 år	23 995
2 - 3 år	25 023
3 - 4 år	27 479
4 - 5 år	29 479

Tabell A: Yrkesarbetare

Lågsta lönen timlön	2023-05-01
VVS	189,50
Lågsta lönen månadslön	2023-05-01
VVS och Kyla	32 973

Lågsta lönen timlön	2024-05-01
VVS	197
Lågsta lönen månadslön	2024-05-01
VVS och Kyla	34 278

Tabell B: Lågstalön för anställda under utbildning och företagslärling.

VVS: Lågstalön fr.o.m. 2023-05-01			
Utbildningsperiod	Fördelningstal	Lågsta timlön	Lågsta månadslön
1	0,25	66,33	11 541
2	0,30	75,80	13 189
3	0,35	85,28	14 838
4	0,40	94,75	16 487
5	0,50	104,23	18 135
6	0,60	113,70	19 784
7	0,65	123,18	21 432
8	0,75	142,13	24 730
9	0,80	151,60	26 378
10	0,90	170,55	29 676

VVS: Lågstalön fr.o.m. 2024-05-01			
Utbildningsperiod	Fördelningstal	Lågsta timlön	Lågsta månadslön
1	0,25	68,95	11 997
2	0,30	78,80	13 711
3	0,35	88,65	15 425
4	0,40	98,50	17 139
5	0,50	108,35	18 853
6	0,60	118,20	20 567
7	0,65	128,05	22 281
8	0,75	147,75	25 709
9	0,80	157,60	27 422
10	0,90	177,30	30 850

Tabell C: Kyla - Övriga kyltekniker/montörer

Lågsta månadslön Övriga kyltekniker/montörer 2023-05-01	
0 - 1 år	21 762
1 - 2 år	23 081
2 - 3 år	24 070
3 - 4 år	26 378
4 - 5 år	28 357

Lågsta månadslön Övriga kyltekniker/montörer 2024-05-01	
0 - 1 år	22 623
1 - 2 år	23 995
2 - 3 år	25 023
3 - 4 år	27 422
4 - 5 år	29 479

Tabell D: Lågsta lönen för övriga arbetare

Fr.o.m. 2023-05-01			
Antal arbetade år i yrket	Fördelningstal	Lågsta timlön	Lågsta månadslön
0 - 1	0,65	123,18	21 432
1 - 2	0,75	142,13	24 730
2 <	0,90	170,55	29 676

Fr.o.m. 2024-05-01			
Antal arbetade år i yrket	Fördelningstal	Lågsta timlön	Lågsta månadslön
0 - 1	0,65	128,05	22 281
1 - 2	0,75	147,75	25 709
2 <	0,90	177,30	30 850

Ackordsfaktor

§ 6 Mom 13 Ackordsfaktor

Nuvarande ackordsfaktorer justeras utifrån praxis kopplat till löneökningar. Ny ackordsfaktor enligt nedan.

Ny text

Mom 13 Ackordsfaktor

Den centralt reglerade ackordsfaktorn (VVS) som gäller vid användandet av Normtidssystemen ska indelas länsvis enligt nedan.

Ackordsfaktor, nivå 1 gäller i storstadsregionerna, Stockholms län, Uppsala län.

Ackordsfaktor, nivå 2 gäller i Dalarnas län, Gävleborgs län, Hallands län, Jönköpings län, Kronobergs län, Skåne län, Södermanlands län, Värmlands län, Västmanlands län, Västra Götalands län, Västerbottens län, Västernorrlands län, Örebro län och Östergötlands län.

Ackordsfaktor, nivå 3 gäller i Blekinge län, Gotlands län, Jämtlands län, Kalmar län och Norrbottens län.

	2023-05-01	2024-05-01
Nivå 1	208,91	215,56
Nivå 2	202,91	209,56
Nivå 3	202,91	209,56
Isolerings- och industriackord	208,91	215,56
Sprinklerackord	208,91	215,56

Ackordsfaktorn revideras vid samma tidpunkt som avtalets lönerevision.

Höjningen utgör 90 % av den i Teknikinstallationsavtalet avtalade höjning av fast tidlön för yrkesarbetare.

När ny ackordsfaktor träder i kraft proportioneras vid tidpunkten pågående ackord med hänsyn tagen till nedlagd tid före och efter ändringstidpunkten.

Förändrad ackordsfaktor vid pågående ackord ska endast fördelas bland de arbetstagare som har lagt ned tid i ackordet efter ändringstidpunkten.

Om det vid ändringstidpunkten av ackordsfaktorn återstår tre månader eller mindre av det pågående ackordsarbetet tillämpas den tidigare gällande ackordsfaktorn för hela ackordet.

Granskningsuppgifter

§ 9 Mom 5 Granskningsuppgifter

Nuvarande § 9 tillförs ett nytt Mom 5.3 enligt nedan

Svensk Byggkontroll

- a) Vid begäran om kontroll ska företaget skyndsamt, dock senast inom 3 veckor från begäran, översända nedan angivna dokument till Byggnads region per e-post.
- b) För företag som är medlem i Installatörsföretagen gäller följande. Begäran avser kontroll i en viss Byggnads region såvida inte den som begär kontroll har central fullmakt att kontrollera företagets verksamhet i hela landet. Installatörsföretagen ska få information om vilka som har central fullmakt och när central kontroll sker. Medlemsföretag kan välja mellan att skicka över handlingarna per e-post eller visa upp dokumenten vid ett möte på Installatörsföretagens regionkontor eller annan plats som överenskommits, inom den angivna tidsfristen. Byggnads region ska vid detta möte välja ut 20 arbetstagare eller 30 % av antalet yrkesarbetare som regionen vill granska djupare*. Företaget ska då överlämna dokumenten på plats. Om företaget inte väljer att visa upp dokumenten vid ett möte utan hellre vill sända över dokumenten, så ska urvalet (20 personer/30%) ske av berörd Byggnads region efter det att företaget uppvisat lista med förnamn, initial på efternamn, yrkesgrupp och antal arbetade timmar. Möjligheten till urval ska ske skyndsamt eftersom företaget ska skicka över handlingarna inom den angivna fristen (dvs 3 veckor från det att begäran om kontroll skedde).
*antalet blir fler om kontroll avser fler än en region

- c) Följande dokument ska sändas över och/eller överlämnas:
- anställningsavtal, eventuellt kompletterande skriftligt anställningsavtal i de fall arbetstagaren är utstationerad samt ursprungligt anställningsavtal för det fall arbetstagaren har fått fler än ett
 - lönespecifikationer för en period av två hela semesterår bakåt i tiden
 - tidssedel/tidrapport samt de uppgifter som finns i det som i dag heter IDo6 Stamp Rapport Plus (antalet individer och totalt arbetad tid för dessa individer). För det fall företaget använder annat system än IDo6 ska motsvarande uppgifter lämnas ur det systemet.
 - eventuell arbetstidsöverenskommelse
 - aktuell övertidsjournal och föregående kalenderårs övertidsjournal
 - intyg över individuellt gjorda utbetalningar av löner och andra ersättningar de senaste 6 månaderna (ska gälla för utstationerande företag, vad gäller svenska företag ska vi utreda på vilket sätt företaget ska bevisa detta)
 - uppgift över redovisad och inbetald skatt till Skatteverket i Sverige och/eller hemlandets skattemyndighet de senaste två kalenderåren (ska gälla utstationerande företag, vad gäller svenska företag ska vi utreda på vilket sätt företaget ska bevisa detta)
 - eventuella A1-intyg
 - FORA-kvittenser de två senaste kalenderåren
- d) På de underlag som översänds eller lämnas över ska förnamn och första initial i efternamn samt födelsedata framgå.

Bilaga 2 Utbildningsavtalet

Nuvarande Bilaga 2 utgår och ersätts med följande bilaga

§ 1 Avtalets art och omfattning

Detta avtal gäller för utbildning till följande branschcertifierade yrken; VVS-montör, industrirörmontör, isoleringsmontör, isoleringsplåtslagare och sprinklermontör. I övrigt gäller Teknikinstallationsavtalets bestämmelser.

Detta avtal tillämpas för lärling och företagslärling. Avtalet delas in i följande delar:

- Bestämmelser för lärling som genomgått grundutbildning på gymnasiet eller i vuxenutbildning - §§ 2 - 4
- Bestämmelser för företagslärling - §§ 5 - 8
- Gemensamma bestämmelser som gäller för lärling och företagslärling, benämns endast som lärling i dessa paragrafer - §§ 9 - 17

Anmärkning:

Under grundutbildning på gymnasieskola eller inom vuxenutbildning genomför eleven praktik på företaget. Eleven kallas då praktikant och omfattas inte av Utbildningsavtalet.

VVS Branschens Yrkesnämnd omnämns nedan som VVSYN.

Kvalitetssäkrad utbildning är en digital utbildningsplattform för registrering och uppföljning av lärlingens färdigutbildning och omnämns nedan som KUB.

Utbildningsansvariga, ofta benämnda UBA, är representanter från Byggnads och Installatörsföretagen. Kontaktuppgifter till parternas utbildningsansvariga finns på VVS YN:s hemsida.

Bestämmelser för lärling

§ 2 Utbildningens omfattning och innehåll

Grund- och färdigutbildning för lärling

Grundutbildning för lärling,

- gymnasieskolans 3-åriga yrkesutbildning VVS- och fastighetsprogrammet, eller
- vuxenutbildning hos av VVS YN godkänd utbildare, eller
- genom annan av VVS YN godkänd modell för utbildning

samt färdigutbildning i företag,

- cirka 2 år för VVS-, och industrirörmontörer, eller
- cirka 1 år för isolerings- och sprinklermontörer samt isoleringplåtslagare.

Kostnad för komplettering av uppställda kurskrav avseende godkända gymnasiebetyg, enligt VVS YN:s anvisningar, svarar lärlingen för. Lärling och arbetsgivare kan överenskomma om annat.

§ 3 Avtal om utbildning

Mom 1 Registrering

Företaget ska så snart som möjligt och senast en (1) månad efter anställningens ingående registrera avtalet om utbildning i den digitala utbildningsplattformen KUB på [VVS YN:s hemsida](#).

Anmärkning

Om registrering inte varit möjlig inom en (1) månad från anställningens ingående, ska arbetsgivaren kontakta parternas utbildningsansvariga eller VVSYN.

Mom 2 Information

Arbetsgivaren ska i anslutning till anställningens ingående informera om utbildningens innehåll och, i förekommande fall, lärlingens skyldighet att delta i vissa kurser m.m.

Anmärkning

Informationsskyldigheten fullgörs med fördel genom en gemensam genomgång av informationen på VVSYN:s hemsida.

§ 4 Skyldigheter

Mom 1 Deltagande och tillgodogörande

Lärling är skyldig att delta i utbildning och tillgodogöra sig kunskaper och färdigheter i yrket.

Lärling är skyldig att uppnå de av VVSYN uppställda kurskraven.

Mom 2 Utbildningsuppföljning

Lärling ska fortlöpande svara på frågor samt registrera utförda praktiska moment i den digitala utbildningsplattformen KUB på VVS YN:s hemsida.

Bestämmelser för företagslärling

§ 5 Utbildningens omfattning och innehåll

Mom 1 Utbildning för företagslärling

Utbildning i företag,

- cirka 5 år för VVS- och industrirörmontörer
- cirka 4 år för isolerings- och sprinklermontörer samt isoleringsplåtslagare

Mom 2 Utbildning för företagslärling

Utbildning till branschcertifierad VVS-, industrirör-, isolerings- och sprinklermontör samt isoleringplåtslagare sker enligt nedan.

Företagslärling ska ges yrkes- och fackteoriutbildning i den omfattning som VVSYN beslutar. Sådan utbildning är normalt förlagd till skola och bekostas av företaget. Sådan utbildning ska ske genom av VVSYN godkänd utbildare.

Anmärkning

Utbildning enligt ovan kan även bekostas av andra, såsom kommuner och myndigheter.

Under utbildningen ska företagslärling delta i de kurser förlagda till skola eller motsvarande som VVSYN beslutar.

Företagslärlingen ska, för att få genomföra branschprov, uppvisa godkända betyg i gymnasiegemensamma ämnen som VVSYN beslutar. Kostnad för eventuell komplettering av uppställda kurskrav avseende godkända gymnasiebetyg svarar företagslärlingen för. Lärling och arbetsgivare kan överenskomma om annat.

Mom. 3 Bibehållen lön under utbildning för företagslärling

Företagslärling har rätt till bibehållen lön under sådan yrkes- och fackteoriutbildning som anges i mom 2 ovan.

Anmärkning

Företagslärling som arbetar på ackord, se Teknikinstallationsavtalet VVS & Kyl § 5 Mom 9.

§ 6 Avtal om utbildning

Mom 1 Registrering och periodplacering

Företaget ska i anslutning till anställningens ingående kontakta parternas utbildningsansvariga för fastställande av periodplacering. Perioden fastställs genom att beakta företagslärlingens tidigare erfarenheter och/eller utbildning som, enligt riktlinjer från VVSYN, kan tillgodoräknas inom yrkesrollen.

Företagslärling för VVS- och industrirörmontör utan tidigare erfarenhet eller utbildning som kan tillgodoräknas placeras i period 1.

Företagslärling för isoleringsmontör och isoleringsplåtslagare utan tidigare erfarenhet eller utbildning som kan tillgodoräknas placeras i period 3.

Företagslärling för sprinklermontör utan tidigare erfarenhet eller utbildning som kan tillgodoräknas placeras i period 5.

Företaget ska så snart som möjligt och senast en (1) månad efter anställningens ingående registrera avtalet om utbildning i den digitala utbildningsplattformen KUB på VVS YN:s hemsida.

Mom 2 Information

Arbetsgivaren ska i anslutning till anställningens ingående informera företagslärling om utbildningens innehåll och skyldighet att delta i yrkes- och fackteoriutbildning samt vissa kurser.

Anmärkning

Informationsskyldigheten fullgörs med fördel genom en gemensam genomgång av informationen på VVS YN:s hemsida.

§ 7 Skyldigheter

Mom 1 Deltagande och tillgodogörande

Företagslärling är skyldig att delta i utbildning och tillgodogöra sig kunskaper och färdigheter i yrket.

Företagslärlings skyldighet att delta i kurser m.m. framgår av § 5 mom 2.

Mom 2 Utbildningsuppföljning

Företagslärling ska fortlöpande svara på frågor samt registrera utförda praktiska moment i den digitala utbildningsplattformen KUB på VVS YN:s hemsida.

§ 8 Resor i samband med utbildning

Företagslärling har vid sådan utbildning som anges § 5 mom 2 i förekommande fall rätt till resekostnadsersättning.

Anmärkning

Teknikinstallationsavtalet § 7a mom 8.

Sker utbildning vid skola, med övernattning, bekostar företaget övernattning samt utger ett utbildningstillägg för företagslärling enligt

Lönebilaga - Tabell H

Stannar företagslärling kvar för övernattning under lördag och söndag (samt i förekommande fall helg- och/eller fridag) utges ett utbildningstillägg (enligt ovan) även för dessa dagar. Väljer företagslärling att resa hem utges ett resekostnadsbidrag per helg enligt

Lönebilaga - Tabell K

Gemensamma bestämmelser

Anmärkning

Gemensamma bestämmelser som gäller för lärling och företagslärling. Lärling och företagslärling benämns endast som lärling i följande paragrafer, om inget annat anges.

§ 9 Utbildningsperioder

Utbildningen är indelad i utbildningsperioder. En utbildningsperiod omfattar 850 arbetade timmar.

Utöver arbetad tid ska delmoment i KUB genomföras före perioduppflytt.

§ 10 Antal lärlingar

För att säkerställa såväl intresset av att utbildningen får ett tillfredställande innehåll, som produktionsintresset, bör antalet lärlingar vara rimligt i förhållande till antalet yrkesarbetare.

Följande förhållanden kan vara vägledande för denna bedömning.

Antal yrkesarbetare	Antal lärlingar
1-5	1
6-9	2
10-15	3
16-20	4
21-30	5
31-40	6
Ösv.	Ösv.

§ 11 Företagets skyldigheter

Undervisning och handledning

Arbetsgivaren ska ge undervisning och handledning som syftar till goda kunskaper och färdigheter i yrket. Gällande utbildningsplan och anvisningar ska följas. Arbetsgivaren ska fortlöpande verifiera kunskapsmål och godkänna praktiska moment i den digitala utbildningsplattformen KUB på VVS YN:s hemsida.

Anmärkning

Information om gällande utbildningsplan och anvisningar finns på VVSYN:s hemsida.

§ 12 Yrkesarbetares skyldigheter

Handledning

Yrkesarbetare ska på begäran av arbetsgivaren handleda och instruera lärling på ett allsidigt sätt i syfte att uppnå de av VVSYN uppställda kunskapsmålen.

Anmärkning

Till ackordslag, som handleder och instruerar lärling utgår ersättning enligt § 6 mom 16 Teknikinstallationsavtalet VVS & Kyl.

§ 13 Branschprov och branschcertifiering

Mom 1 Villkor för branschprov och branschcertifiering

Färdigutbildningen i företag avslutas med av VVSYN fastlagt branschprov. Branschprov ska genomföras enligt anvisningar av VVSYN. Efter godkänt prov utfärdas branschcertifikat av VVSYN.

Lärling kan kvarstå som längst till och med period 11 plus en (1) månad. Har branschprov inte avlagts inom denna tid avslutas utbildningen och arbetsgivaren avslutar avtalet om utbildning i KUB på VVS YN:s hemsida.

Om utbildningsavtal avslutas i enlighet med stycket ovan gäller fortsatt ingått anställningsavtal med anställningsvillkor i enlighet med anställningsskyddsbestämmelserna i Teknikinstallationsavtalet VVS & Kyl. Detta innebär att kraven för yrkesarbetare i § 5 mom 3 Teknikinstallationsavtalet inte uppfyllts. Lön och övrig ersättning utges enligt Tabell D.

Anmärkning

- Detaljerad information för mom 2 – 4 nedan finns på VVS YN:s hemsida.
- Om perioder i mom 1 passerats eller branschprov enligt mom 2 - 4 inte godkänts kan arbetsgivare och lärling kontakta parternas utbildningsansvariga i regionen för överläggning om eventuell fortsatt utbildning. Slutligt beslut tas av VVS YN.

Mom 2 Riktlinjer branschprov för VVS

Branschprovet består av delmomenten; svets-, teori- samt installationsprov.

Svetsprov genomförs som huvudregel under grundutbildningen. Om svetsprov inte genomförts eller godkänts under grundutbildningen genomförs det under färdigutbildningen.

Teoriprovet genomförs på företaget.

Både svets- och teoriprovet ska vara godkända innan installationsprov kan genomföras.

Installationsprov ska genomföras på av VVS YN anvisad plats och tidpunkt. Installationsprov genomförs en gång med möjlighet till ett omprov. Har installationsprov inte godkänts efter två försök, avslutas utbildningen.

Efter godkänt installationsprov utfärdas branschcertifikat av VVSYN.

Anmärkning

Lärling, vars utbildningsavtal avslutats utan att branschcertifikat har utfärdats enligt ovan, har på egen tid och bekostnad möjlighet att avlägga installationsprov. Kontakt tas med parternas utbildningsansvariga eller VVSYN.

Mom 3 Riktlinjer branschprov för isolerings- och sprinklermontör samt isoleringplåtslagare

Branschprovet för isolerings- och sprinklermontör samt isoleringsplåtslagare består av ett teoriprovet.

Efter godkänt teoriprovet utfärdas branschcertifikat av VVSYN.

Mom 4 Riktlinjer branschcertifiering av industrirörmontör

Teoriprovet genomförs på företaget.

Efter godkänt teoriprov utfärdas branschcertifikat av VVSYN.

Mom 5 Godkänt branschprov eller branschcertifiering

Godkänt branschprov eller branschcertifiering innebär att yrkesarbetarlön ska utgå från och med den löneperiod som börjar närmast efter godkänt prov.

Lönebilaga - Tabell A

Om godkänt branschprov, vid första försöket, avläggs senare och lärlingen inte förorsakat förseningen ska yrkesarbetarlön utbetalas retroaktivt enligt ovanstående stycke från den tidpunkt då godkänt branschprov hade kunnat ske.

§ 14 Löner

Mom 1 Lön för lärling

Lärling avlönas enligt

Lönebilaga - Tabell B

Mom 2 Lön vid ny utbildningsperiod

Vid övergång till ny utbildningsperiod tillämpas ny tim- eller månadslön samt nytt fördelningstal från och med den avlöningsperiod som börjar närmast efter det att angiven utbildningsperiod fullbordats och registrerats.

Mom 3 Lön och andra ersättningar i samband med branschprov

Lärling har rätt till bibehållen lön vid genomförande och deltagande av samtliga delmoment av branschprov, se § 13.

Sker övernattning vid installationsprov bekostar företaget övernattning samt utgör ett utbildningstillägg för lärling enligt

Lönebilaga - Tabell H

Reskostnader ersätter arbetsgivaren enligt § 7a mom 8 Teknikinstallationsavtalet VVS & Kyl.

Anmärkning

Lärling som arbetar på ackord, se Teknikinstallationsavtalet VVS & Kyl § 5 Mom 9.

§ 15 Anställningsskydd

Anmärkning

Oavsett anställningsform skrivs lärling in i KUB.

Mom 1 Provanställning av lärling

Lärling kan provanställas under de sex (6) första månaderna.

Vill arbetsgivare eller lärling att anställningen avslutas utan att övergå i en tillsvidareanställning, eller vill någon av dem avbryta anställningen i förtid ska parternas utbildningsansvariga underrättas om detta. Underrättelse ska lämnas 14 dagar i förväg eller senast vid provotidens utgång.

Sker inte detta övergår provanställningen i en tillsvidareanställning.

Anmärkning

- Innan provanställning ingås ska parternas utbildningsansvariga underrättas
- Provanställning kan i särskilda fall, efter överenskommelse med parternas utbildningsansvariga, förlängas ytterligare maximalt sex (6) månader.
- Arbetsgivarens underrättelse om avslut av provanställning ska även skickas till parternas utbildningsansvariga.

Mom 2 Tidsbegränsad anställning av lärling

Avtal om tidsbegränsad anställning får träffas mellan arbetsgivare och lärling i de fall som anges i Bilaga 3 ÖLAS § 4 i Teknikinstallationsavtalet VVS & Kyl.

Efter överenskommelse med parternas utbildningsansvariga får även avtal träffas mellan arbetsgivare och lärling om tidsbegränsad anställning i andra fall än de som anges i Bilaga 3 ÖLAS § 4.

Anmärkning

- Innan tidsbegränsad anställning ingås ska parternas utbildningsansvariga underrättas.
- Anställningsformen allmän visstidsanställning får dock endast användas i sammanlagt tolv (12) månader under en 5-årsperiod.

Mom 3 Permittering och uppsägning på grund av arbetsbrist

När en driftsinskränkning kan antas medföra uppsägning eller permittering av lärling ska arbetsgivaren ge parternas utbildningsansvariga möjlighet att delta i den förhandling enligt medbestämmandelagen, som ska föregå beslutet om driftsinskränkning.

Mom 4 Turordningsregler vid uppsägning på grund av arbetsbrist

Varje lärling ingår i en turordningsenhet enligt nedan:

Rörföretag

- VVS-montör
- Industrirörmontör

Isoleringsföretag

- Isoleringsmontör
- Isoleringsplåtslagare

Sprinklerföretag

- Sprinklermontör

Turordningen fastställs i samråd med parternas utbildningsansvariga. Arbetsgivare och parternas utbildningsansvariga får träffa överenskommelse som innebär avvikelse från turordningsreglerna.

Mom 5 Avslut av utbildningsavtal

När lärlings anställning upphör ska arbetsgivaren avsluta avtalet om utbildning i KUB på VVS YN:s hemsida.

Mom 6 Särskilt om företrädesrätt

Den som vid anställningens upphörande på grund av arbetsbrist var under utbildning har företrädesrätt till återanställning endast såvitt avser förekommande nyanställning inom samma turordningsenhet enligt mom 4 och vid samma driftsenhet.

Mom 7 Uppsägningstider

För både arbetsgivare och lärling gäller en minsta uppsägningstid av två (2) månader.

§ 16 Skadestånd i vissa fall

Förorsakade kostnader eller försummelse

Lärling, som förorsakat VVSYN kostnader genom att – utan giltigt skäl som VVS YN godkänt – inte nyttja anvisad plats vid skola eller branschprov är skyldig att utge ersättning till VVSYN för uppkommen skada.

Detsamma gäller arbetsgivare som utan giltigt skäl inte beordrar lärling att delta i kurs eller avlägga branschprov som lärling av VVS YN anvisats plats i.

§ 17 Tvister

Mom 1 Skiljenämnd

VVS YN har på framställan av part att såsom skiljenämnd avgöra tvister rörande tolkning eller tillämpning av §§ 2-13 och samt § 16 i detta avtal. VVS YN får endast avgöra frågan om skadestånd när det gäller § 16 i detta avtal. Om majoritetsbeslut inte kan uppnås i nämnden, ska på parts begäran opartisk ordförande, utsedd av Arbetsmarknadens Yrkesråd tillkallas att delta i ärendets prövning och avgörande.

Mom 2 Förhandlingsordning

I den mån nämnden inte har att avgöra tvist enligt mom 1, behandlas tvister enligt förhandlingsordningen i § 11 Teknikinstallationsavtalet.

§ 18 Giltighetstid

Detta avtal gäller tillsvidare och med tre månaders ömsesidig uppsägningstid.

Bilaga 6 In- och utlåning mellan företag

Nuvarande Bilaga 6 får ny lydelse enligt nedan

Ny text

1 TILLÄMPNINGSOMRÅDE

Nedan angivna regler gäller vid in- och utlåning av arbetstagare inom Teknikinstallationsavtalet VVS & Kyl:s avtalsområde. Såväl det inlånande som det utlånande företaget ska vara bundna av Teknikinstallationsavtalet VVS & Kyl och berörda arbetstagare ska omfattas av detta kollektivavtal.

Med begreppen in- respektive utlåning avses att företag, som enbart bedriver egen entreprenad och/eller service- samt butiksverksamhet, lånar in eller ut personal för att parera eventuella tillfälliga variationer i sysselsättningen.

Nedan angivna regler är inte tillämpliga när det utlånande företaget lyder under i lag (2012:854) om uthyrning av arbetstagare och bedriver så kallad bemanningsverksamhet. Om bemanning görs från ett sådant företag ska det förhandlas enligt reglerna i Bilaga 7.

2 ARBETSGIVARANSVAR OCH ARBETSMILJÖANSVAR

Den arbetsgivare som arbetstagare är anställd hos har arbetsgivaransvaret för arbetstagaren även under den period arbetstagaren lånas ut till annan arbetsgivare. Detta innebär bl.a. att lön betalas av utlånande arbetsgivare. Den arbetsgivare som har lånat in arbetstagare ansvarar för arbetsmiljön, i förhållande till inlånad arbetstagare, under inlåningsperioden.

Utlånad arbetstagare kvarstår i anställningen och behåller sin plats i turordningen hos den utlånande arbetsgivaren.

Inlåning företag får inte vidareutlåna inlånad arbetstagare till annat företag.

3 SAMTYCKE TILL UTLÅNING

Utlåning av arbetstagare får ske endast om berörd arbetstagare lämnar sitt samtycke till utlåningen. Arbetstagaren har möjlighet att skriftligen återta ett lämnat samtycke.

Arbetstagaren har vid ett återtaget samtycke rätt att återgå till arbetsgivarens verksamhet inom sju (7) kalenderdagar räknat från den dag som arbetsgivaren fick del av återtagandet.

Vid utlåning av arbetstagare ska arbetstagaren delges nödvändig information om exempelvis vilka rutiner och regler som gäller i och med utlåningen, utlåningsperiodens längd, löneläge och kontaktuppgifter till ansvarig arbetsledning hos inlåning företag.

4 KORTVARIG IN- OCH UTLÅNING

In- och utlåning under högst 20 arbetsdagar får ske utan iakttagande av reglerna i punkterna 5-6 nedan.

5 UTLÅNING

Utlåning ska föregås av förhandling med MB-grupp eller, om sådan saknas, med Byggnads region. Förhandlingen kan, efter överenskommelse med MB-grupp eller, om sådan saknas, med Byggnads region, genomföras genom ett skriftligt förfarande.

Utlåningsperiodens längd får inte överstiga åtta (8) veckor. Överenskommelse om längre utlåning kan dock träffas med Byggnads region.

6 INLÅNING

Inlåning ska föregås av förhandling med berörd MB-grupp eller, om sådan saknas, med Byggnads region. Förhandlingen kan, efter överenskommelse med MB-grupp eller, om sådan saknas, med Byggnads region, genomföras genom ett skriftligt förfarande.

Bilaga 7 Anlitande av underentreprenörer

Nuvarande Bilaga 7 gäller till och med 31 december 2023 och ersätts därefter av nedanstående bilaga.

Övergångsbestämmelse

Denna bilaga träder i kraft och ersätter nuvarande Bilaga 7 i Teknikinstallationsavtalet VVS & Kyl den 1 januari 2024 och gäller anlitande från och med den tidpunkten.

De företag som vid denna tidpunkt finns upptagna på arbetsgivares UE-förteckning kvarstår där oförändrat.

Enmansföretag som den 1 januari 2024 är upptaget på en arbetsgivares UE-förteckning ska tas bort och ett anlitande efter denna tidpunkt ska hanteras i enlighet med § 4 i ny bilaga 7. Pågående entreprenadavtal får dock fullföljas även efter 1 januari 2024.

Tillämpningsregler vid anlitande av underentreprenörer och bemanningsföretag.

Denna bilaga kan endast tillämpas av medlemsföretag i Installatörsföretagen som omfattas av Teknikinstallationsavtalet VVS & Kyl. Om ett företag som är bundet av Teknikinstallationsavtalet VVS & Kyl genom hängavtal vill anlita en underentreprenör eller ett bemanningsföretag så gäller istället de regler som framgår av hängavtalet och MBL 38-40 §§.

§ 1 Gemensamma värderingar

Parterna är överens om att det är viktigt

- att** på olika sätt främja seriöst företagande,
- att** det finns en rättvis och sund konkurrens mellan företagen i branschen, vilket utgör en förutsättning för att uppnå ett seriöst företagande, och
- att** samtliga parter inom branscherna aktivt verkar för att företag inom avtalets tillämpningsområde bedriver sin verksamhet så att det inte innebär åsidosättande av lag och kollektivavtal eller vedertagen branschpraxis.

Till grund för bedömningen om en underentreprenör eller ett bemanningsföretag är seriöst eller inte gäller vad som anges i 39 § MBL samt förarbeten och rättspraxis.

Parterna är vidare överens om att det är viktigt

- att** när entreprenör genom avtal anlitar underentreprenör som uppdragstagare för arbete på Teknikinstallationsavtalet VVS & Kyls tillämpningsområde ska avtalsförhållandet mellan dessa parter präglas av självständighet och separat ansvar för arbetets utförande.
- att** vid anlitande av enmansföretag som underentreprenör är det av särskild betydelse att iaktta gränsdragningen mellan uppdragstagare och arbetstagare enligt tvingande arbetsrättslig lagstiftning, förarbeten och arbetsdomstolens praxis.

§ 2 Hur förhandlingsskyldigheten uppfylls

2.1 Gemensamma bestämmelser

Arbetsgivarens skyldighet att primärförhandla enligt 38 § MBL vid utlämnande av arbete inom avtalets tillämpningsområde är fullgjord när förutsättningarna enligt §§ 3-6 nedan är uppfyllda.

Arbetsgivare utfäster sig att förplikta att underentreprenör iakttar föreskrifterna enligt denna bilaga, om denne för genomförande av underentreprenaden eller del därav i sin tur anlitar underentreprenör eller bemanningsföretag.

2.2 Alternativa förhandlingssituationer

- Om arbetsgivaren vill anlita en underentreprenör som är bundet av Teknikinstallationsavtalet VVS & Kyl genom medlemskap i Installatörsföretagen eller genom hängavtal, gäller § 3
- Om arbetsgivaren vill anlita ett enmansföretag gäller § 4
- Om arbetsgivaren vill anlita ett bemanningsföretag gäller § 5
- Om arbetsgivaren vill anlita en underentreprenör utan att förutsättningarna i § 3 är uppfyllda gäller § 6.

§ 3 Anlitande av underentreprenör (UE)

3.1 Primär förhandling genom kontroll och förteckning

3.1.1 Kontroll av underentreprenör

Vid varje enskilt tillfälle som en underentreprenör ska anlitas så ska arbetsgivaren kontrollera att underentreprenören uppfyller följande villkor:

- Godkänd för F-skatt av Skatteverket
- Momsregistreringsbevis
- Bolagsregistreringsbevis
- Bundet av Teknikinstallationsavtalet VVS & Kyl. Detta villkor gäller dock inte så kallade enmansföretag.
- Hos underentreprenören inte föreligger klara och förfallna fordringar på lön eller annan ersättning
- Att gällande företagsförsäkring innehållande ansvarsförsäkring finns

Byggnadsregion har då regionen anser att vetorättssituation kan föreligga avseende viss underentreprenör, rätt att på begäran få kopia på dessa handlingar.

3.1.2 UE-förteckning och frikrets

En arbetsgivare ska föra en förteckning över de underentreprenörer som arbetsgivaren vill anlita (UE-förteckning).

Underentreprenör, som är medlem i Installatörsföretagen, behöver inte tas upp på UE-förteckningen (frikrets). Detta gäller dock inte företag som bedriver bemanningsverksamhet.

Anmärkning

Installatörsföretagens kontroll av medlemsföretag ska omfatta samma villkor som angetts ovan i punkt 3.1.1.

3.1.3 Förstagångsanmälan

Innan arbetsgivaren anlitar en underentreprenör för första gången och vill föra upp detta företag på sin UE-förteckning, ska arbetsgivaren lämna nedan angiven skriftlig information till den Byggnads region där arbetsgivaren har sitt säte. Byggnads region har sedan två (2) veckor på sig att bekräfta anlitaandet.

- Organisationsnummer
- Fullständigt företagsnamn och adress
- Telefonnummer och e-postadress
- Kontaktperson och telefonnummer
- Tillämpligt kollektivavtal (verksamhetsområde)

3.1.3.1 Rätt att ställa krav för att en underentreprenör ska föras upp på UE-förteckningen

Om det finns skäl att åberopa vetorätt enligt 39 § MBL har Byggnads region rätt att ställa upp villkor som krav för att aktuell underentreprenör förs upp på arbetsgivarens UE-förteckning. Byggnads region kan uppställa ett eller flera av nedan angivna villkor:

att uppgift föreligger om företagsledning, registreringsbevis etc.

att Byggnads region får full insyn i underentreprenörens verksamhet

att underentreprenören lämnar erforderliga uppgifter angående sina anställda

att kollektivavtalsenliga anställningsvillkor tillämpas för underentreprenörens anställda

att underentreprenören i sin tur inte får anlita underentreprenör utan Byggnads regions godkännande

att arbetsgivaren i avtalet med underentreprenören förbehåller sig rätt att häva avtalet om underentreprenören åsidosätter de villkor som Byggnads region uppställt för att få anlitas

att på grund av omständigheterna i det speciella fallet uppställa andra än ovan angivna villkor

3.1.3.2 Bekräftelse vid förstagångsanmälan

Bekräftelse

Om ingen underrättelse lämnas av Byggnads region inom två (2) veckor innebär det att arbetsgivaren kan föra upp aktuell underentreprenör på sin UE-förteckning. Nästa gång underentreprenören anlitas av arbetsgivaren så föreligger inte någon

informationsskyldighet gentemot Byggnads region, däremot föreligger alltid kontrollskyldighet enligt punkten 3.1.1.

Anmärkning

Entreprenadverksamhet inom installationsbranschen präglas av långsiktig planering och projektering vid utförande av arbete. Däremot kan det föreligga situationer där en arbetsgivare behöver påbörja arbetet med en underentreprenör skyndsamt oaktat två (2) veckorsfristen i 3.1.3.2. Parterna är överens om att vid synnerliga skäl så får arbetsgivaren låta underentreprenören påbörja arbete för arbetsgivarens räkning innan två (2) veckor har löpt ut från det att förstagångsanmälan gjordes. Denna rätt förutsätter dock att arbetsgivaren i samband med arbetets påbörjande informerar berörd Byggnads region om beslutet. Att synnerliga skäl föreligger innebär inte att underentreprenören i och med detta förs upp på förteckningen. Med synnerliga skäl menas sådant som inte har kunnat förutses eller inte borde ha kunnat förutses.

Godkännande med villkor

Om det finns skäl att åberopa vetorätt enligt 39 § MBL kan Byggnads region förena ett godkännande med villkor enligt punkten 3.1.3.1. Om sådana villkor ställs upp ansvarar arbetsgivaren för att villkoren är uppfyllda varje gång underentreprenören anlitas.

Nej vid förstagångsanmälan

Om det finns skäl att åberopa vetorätt enligt 39 § MBL och Byggnads inte godkänner att aktuell underentreprenör förs upp på arbetsgivarens UE-förteckning ska Byggnads region, senast inom två (2) veckor från det att regionen har fått in en förstagångsanmälan, underrätta arbetsgivaren om att anmäld underentreprenör inte kan godtas. Om Byggnads region lämnar sådan underrättelse kan arbetsgivaren inte föra upp underentreprenören på sin UE-förteckning. Om arbetsgivaren trots detta vill anlita aktuell underentreprenör är arbetsgivaren skyldig att förhandla med Byggnads region enligt § 6 nedan innan aktuell underentreprenör kan anlitas.

3.1.4 Revidering av UE-förteckning

Revidering av UE-förteckning ska ske en gång per år på sätt som bestäms mellan arbetsgivaren och berörd Byggnads region. Vid revideringen ska sådan underentreprenör som inte längre är aktuell att anlita tas bort från UE-förteckningen.

3.1.5 Avförande från UE-förteckning

Om det finns skäl att åberopa vetorätt enligt 39 § MBL avseende viss underentreprenör på UE-förteckningen, eller om underentreprenören inte har uppfyllt de krav som ställts på underentreprenören enligt punkten 3.1.3.1, har Byggnads region rätt att kräva att arbetsgivaren avför underentreprenören från UE-förteckningen. Sådan rätt tillkommer samtliga Byggnads regioner.

Byggnads region ska skriftligen informera arbetsgivaren om detta och samtidigt ange skälen för åtgärden. Kopia av skrivelsen ska skickas till berört regionkontor hos Installatörsföretagen.

Om arbetsgivaren har något att invända mot att underentreprenören avförs från UE-förteckningen ska arbetsgivaren inom två (2) veckor begära förhandling med regionen. Om förhandling inte begärs inom denna tid ska arbetsgivaren ta bort underentreprenören från sin UE-förteckning.

Om förhandling begärs och den lokala förhandlingen avslutas i oenighet ska Byggnads inom två (2) veckor begära central förhandling. Om Byggnads förbundskontor vidhåller

att Byggnads skulle ha övervägt att utöva sin vetorätt med stöd av 39 § MBL om detta hade varit möjligt så ska arbetsgivaren ta bort underentreprenören från sin UE-förteckning. Om arbetsgivaren trots detta vill anlita underentreprenören ska arbetsgivaren primärförhandla med berörd Byggnads region enligt § 6 nedan.

3.1.6 Veto mot ett företag som är medlem i Installatörsföretagen

Om det finns skäl att åberopa vetorätt enligt 39 § MBL avseende underentreprenör, som är medlem i Installatörsföretagen, ska Byggnads region skriftligen meddela Installatörsföretagen och arbetsgivaren samt ange skälen för detta. Sådan rätt tillkommer samtliga Byggnads regioner.

Om arbetsgivaren, trots de skäl Byggnads angett, vill anlita underentreprenören ska denne omgående begära förhandling med Byggnads region. Om inte enighet uppnås vid förhandlingen är Installatörsföretagen skyldigt att meddela övriga medlemsföretag att berört medlemsföretag inte längre omfattas av frikretsen. Sådan skyldighet uppstår dock bara om Byggnads vid den centrala förhandlingen skriftligen förklarar, att organisationen skulle utövat sin vetorätt enligt 39 § MBL om detta hade varit möjligt. Om arbetsgivaren trots detta vill anlita ett medlemsföretag som inte längre omfattas av frikretsen ska arbetsgivaren primärförhandla med berörd Byggnads region enligt § 6 nedan.

3.1.7 Hävning av entreprenadavtal

Om arbetsgivaren har ett pågående entreprenadavtal med den underentreprenör som ska avföras från UE-förteckningen enligt punkten 3.1.5 eller inte längre ska omfattas av frikretsen enligt punkten 3.1.6 ovan, kan Byggnads region även kräva att det pågående entreprenadavtalet hävs. Sådan skyldighet uppstår dock bara om Byggnads vid den centrala förhandlingen förklarar att hävning begärs och att Byggnads skulle utövat sin vetorätt enligt MBL 39 § om entreprenadavtalet inte hade ingåtts.

§ 4 Anlitande av enmansföretag

Om arbetsgivaren avser att anlita en enmansföretagare som underentreprenör, ska arbetsgivaren vid första anlitandet primärförhandla med berörd Byggnads region enligt § 6. Efter fullgjord förhandling förs enmansföretagaren upp på arbetsgivarens UE-förteckning under sex månader. Därefter krävs ny förhandling enligt § 6 om enmansföretagaren ska anlitas på nytt.

§ 5 Anlitande av bemanningsföretag

Om en arbetsgivare avser att anlita ett bemanningsföretag ska arbetsgivaren, i varje enskilt fall och vid varje enskilt tillfälle, primärförhandla med berörd Byggnads region enligt § 6.

§ 6 Primär förhandling i övriga fall

Om arbetsgivare avser att anlita en underentreprenör, enmansföretag eller bemanningsföretag utan att uppfylla samtliga förutsättningar under respektive

bestämmelse ska arbetsgivaren, i varje enskilt fall och vid varje enskilt tillfälle, primärförhandla med berörd Byggnads region enligt reglerna för 38 § MBL.

Arbetsgivaren och berörd Byggnads region kan komma överens om att denna förhandling sker genom ett skriftligt förfarande.

Arbetsgivaren och berörd Byggnads region kan vid förhandlingen komma överens om att ett anlitage får ske vid upprepade tillfällen under en viss period.

Bilaga 9 Arbetsmiljöavtal

Hälsokontroll

§ 4 Företagshälsovård

Fjärde stycket i Bilaga 9 § 4 gällande företagshälsovård justeras enligt nedan

Ny text

En anställd har rätt till hälsoundersökning minst en gång vart tredje år. För nyanställda ska en hälsoundersökning erbjudas inom sex månader från anställningens början om inte en hälsoundersökning har förevarit inom en treårsperiod.

Bilaga 12 Överenskommelse om personalutrymmen på arbetsplatser

Personalutrymmen

Nuvarande Bilaga 12 punkten 2.4 Tvättrum får ny lydelse enligt nedan

Ny text

En tvättkran per påbörjat fyrtal personer.

Dusch med avskärmning. En avskärmd duschplats ska normalt vara låsbar om det förekommer arbetstagare av skilda kön på arbetsplatsen. Detta gäller under förutsättning att det är möjligt att anordna sådan duschplats med hänsyn till exempelvis arbetsplatsens utformning och utrymme.

(Reglerna träder i kraft 2023-12-31. För arbetsplatser som redan är etablerade, är parterna överens om att dessa arbetsplatser ska eftersträva att anpassa etablering om det förekommer arbetstagare av skilda kön på arbetsplatser av skilda kön på arbetsplatsen).

Övergångsregler

Duschutrymmen ska vara avskilda, låsbara och finnas på alla arbetsplatser med bodetablering efter en övergångsperiod. (Parterna är överens om att nya arbetsplatser ska eftersträva att anpassa bodetableringar till de nya reglerna från och med 2024-01-01. För arbetsplatser som etableras efter 2028-12-31 gäller ovanstående bestämmelse till fullo).

B Posttidning

Returadress
Solna Folkets Hus
Box 1288
171 25 Solna